

NOTAT

3. februar 2009

Sag 08/02603

/jp-ebst

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om tjenesteydelser i det indre marked.

1. Indledning

Lovforslaget blev sendt i høring den 31. oktober 2008 med høringsfrist den 5. december 2008.

Der er modtaget 51 svar fra de 217 hørte organisationer. Heraf har de 30 haft bemærkninger til forslaget.

Formålet med lovforslaget er at gennemføre dele af servicedirektivet (direktiv nr. 2006/123/EF om tjenesteydelser i det indre marked). Loven skal sikre et mere velfungerende indre marked for tjenesteydelser, hvor øget markedsåbning finder sted, uden at offentlige tjenesteydelser, sociale rettigheder og arbejdsmarkedet påvirkes.

Lovforslaget indeholder bestemmelser om følgende:

1. Lovens anvendelsesområde og undtagelser.
2. Oplysningspligt for tjenesteydere.
3. Rettigheder for tjenestemodtagere.
4. Anerkendelse af dokumenter udstedt i andre medlemslande.
5. Etablering af tjenesteydelsesvirksomhed.
6. Midlertidig levering af tjenesteydelser.
7. Administrativt samarbejde med myndigheder i de andre EU-lande.
8. Indrapportering til Europa-Kommissionen af nye regler om tjenesteydere.
9. Oprettelse af en elektronisk kvikskranke for tjenesteydere.

2. Generelle bemærkninger

Høringsvarene er generelt positive overfor lovforslagets tilgang til implementering af servicedirektivet. En længere række høringssvar udtrykker tilfredshed med høringsperiodens længde på 5 uger i lyset af den forholdsvis intense politiske debat om direktivet fra 2004 til 2006. Der er endvidere i høringssvarene overvejende enighed om, at lovforslaget i kombination med forslag til lov om ændringer af forskellige love på

Økonomi- og Erhvervsministeriets område kan gennemføre servicedirektivet.

Overordnet set centrerer de hørte parters konkrete bemærkninger til lovforslaget sig om følgende områder:

- Lovens anvendelsesområde og undtagelser.
- Oplysningspligt for tjenesteydere.
- Midlertidig levering af tjenesteydelser.
- Administrativt samarbejde.
- Oprettelse af en elektronisk kvikskranke for tjenesteydere.

Udover de konkrete bemærkninger har høringssvarene givet anledning til enkelte redaktionelle ændringer og præciseringer i lovteksten og bemærkningerne. Disse ændringer påvirker ikke lovforslagets materielle indhold og omtales ikke nærmere i høringsnotatet.

De væsentligste bemærkninger til de enkelte emner gennemgås og kommenteres nedenfor i notatets afsnit 3.

3. Konkrete bemærkninger

3.1. Lovens anvendelsesområde og undtagelser

CO-industri, Dansk Metal, LO og Dansk Erhverv støtter, at det klart fremgår af lovforslagets § 1, stk. 2, for hvilke områder og tjenesteydelser, fx arbejdsret og miljø, loven ikke finder anvendelse, og at dette er langt at foretrække frem for en oversigt i lovens bemærkninger.

FTF noterer sig, at arbejdsretlige regler og lovgivning om kontraktretlige forpligtelser mellem arbejdstager og arbejdsgiver, samt retten til at forhandle og indgå kollektive aftaler, retten til at strejke og til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis under overholdelse af fællesskabsretten ikke er omfattet af lovforslaget.

Danmarks Apotekerforening beder om at få præciseret i lovforslaget eller i bemærkningerne til lovforslaget, at hele sundhedsområdet, herunder farmaceutiske tjenesteydelser, ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde i overensstemmelse med servicedirektivet.

***Kommentar:** Det fremgår af lovforslagets § 1, stk. 2 og 3, at fx arbejdsret og sundhedsydelser er undtaget lovforslagets anvendelsesområde. Farmaceutiske tjenesteydelser er omfattet af undtagelsen for sundhedsydelser fra servicedirektivet og er derfor ikke omfattet af dette lovforslag. Dette er præciseret i lovbemærkningerne.*

Dansk Vand- og Spildevandsforening, DANVA bemærker, at det er svært at overskue konsekvenserne af loven for vand- og kloakforsyning, i for-

hold til om disse er tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, tjenesteydelser af almen interesse eller falder under undtagelsen for monopoler. DANVA understreger vigtigheden af at kunne opretholde autorisationsordninger på området, regler til beskyttelse af grundvandet, danske standarder, uddannelseskraV i forhold til drift af rensningsanlæg etc.

***Kommentar:** Det er som udgangspunkt hvert medlemslands ansvar – i overensstemmelse med EF-traktaten og EF-domstolens praksis - at vurdere, hvorledes en given tjenesteydelse kan defineres. Lovforslaget finder ikke anvendelse på ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse og vedrører ikke afskaffelse af monopoler. § 11 om midlertidig levering finder ikke anvendelse på tjenesteydelser af almen økonomisk interesse. På den baggrund er det ikke fundet nødvendigt at ændre reglerne på vand- og kloakforsyningsområdet i forhold til etablerede tjenesteydere og tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

AC, Danske Lærerorganisationer International, DLI, på vegne af Danmarks Lærereforening, Dansk Magisterforening og Gymnasieskolernes Lærereforening og FTF anbefaler, at uddannelse eksplicit undtages fra at være omfattet af lovforslaget i lighed med undtagelsen for sundhedsområdet i § 1, stk. 2, nr. 11 (ny § 1, stk. 3, nr. 6). AC henviser til skrivelse fra statsministeren til DLI fra juni 2005 samt økonomi- og erhvervsministerens svar på spørgsmål 33 alm. del stillet af Folketingets Uddannelsesudvalg den 22. november 2006, hvoraf det fremgår, at det nationale uddannelsessystem ikke er omfattet af servicedirektivet. BUPL henviser til høringssvaret fra DLI og noterer sig i øvrigt, at børnepasning, herunder private pasningsordninger, er undtaget lovforslaget.

Undervisningsministeriet vurderer, at der på Undervisningsministeriets område ikke er uddannelser, som er omfattet af definitionen af tjenesteydelser, og som dermed kunne være omfattet af lovforslagets anvendelsesområde, ligesom Undervisningsministeriet hverken har tilladelsesordninger, krav e.l. til institutioner, der udbyder ikke-regulerede uddannelser mod betaling.

***Kommentar:** Uddannelse er ikke nævnt som en undtagelse fra servicedirektivets anvendelsesområde. Uddannelse der helt eller i det væsentlige er offentligt finansieret er imidlertid ikke omfattet af servicedirektivet eller lovforslaget. Det skyldes, at uddannelse der helt eller i det væsentlige er offentligt finansieret ikke er en økonomisk tjenesteydelse, og dermed ikke er omfattet af EF-traktaten og EF-domstolens praksis.*

Visse tjenesteydelser på uddannelsesområdet, fx privatfinansierede kurser, vil dog principielt være omfattet af servicedirektivet og lovforslaget. Derfor vil det være i strid med servicedirektivet at tilføje uddannelse til listen over undtagelser. Hvis uddannelse blev tilføjet til listen over undtagelser fra lovens anvendelsesområde, ville direktivet ikke blive korrekt

implementeret, hvilket på et senere tidspunkt kunne give anledning til kritik fra Europa-Kommissionen og i sidste ende kunne føre til en sag mod Danmark ved EF-domstolen. Høringssvarene har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Advokatrådet og Danske Advokater mener, det bør afklares, om advokater, når de fungerer som beskikkede forsvarere, som autoriserede bobestyrere, som kurator antaget af skifteretten og som retsmægler antaget af Domstolsstyrelsen, er omfattet af lovforslaget. For advokatstanden generelt vurderer Advokatrådet, at kun §§ 3, 4, 5 og 6 (ny §§ 3, 4 og 5) er relevante, og på den baggrund bør advokaterne ifølge Advokatrådet og Danske Advokater undtages fra lovforslaget i sin helhed. I stedet kunne servicedirektivets pligter for advokater implementeres i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren, hvoraf det fremgår, at Advokatsamfundet fører tilsyn med overholdelse af reglerne. Advokatrådet henviser til betænkning 1457/2005, hvoraf det fremgår, at Forbrugerombudsmanden ”normalt er tilbageholdende med at gribe ind over for erhvervsdrivende på særømråder, som fx advokater”, og at bemærkningen bør ses i lyset af den seneste lovændring for advokater, hvor der blev lagt afgørende vægt på at opretholde et uafhængigt tilsyn med advokater. Advokatrådet og Danske Advokater foreslår, at hvis deres forslag om særskilt regulering af advokaters pligter ikke imødekommes, bør det udtrykkeligt anføres, at Advokatsamfundet og ikke Forbrugerombudsmanden er tilsynsmyndighed i forhold til overholdelse af oplysningspligterne i lovforslaget.

Kommentar: *Advokater er ikke undtaget fra servicedirektivet, og er derfor omfattet af lovforslaget. I overensstemmelse med markedsføringsloven har Forbrugerombudsmanden allerede i dag tilsyn med advokater for så vidt angår oplysningspligter, mens fx overholdelse af etiske regler for erhvervet som udgangspunkt påses af Advokatsamfundet, hvorved erhvervets uafhængighed og uvildighed ikke vurderes at blive påvirket. En undtagelse for advokater ville ikke forhindre, at Forbrugerombudsmanden i øvrigt har mulighed for at føre tilsyn med, om advokater overholder markedsføringsloven. Hertil kommer hensynet til at stille alle erhverv omfattet af servicedirektivet lige. Endelig ville Advokatsamfundet eventuelt få svært ved at leve op til forpligtelserne om at føre tilsyn med udenlandske advokater, som må forventes kun at opholde sig midlertidigt i Danmark og herefter rejse hjem. Her vil Forbrugerombudsmanden til gengæld med udgangspunkt i den fælleseuropæiske håndhævelsesforordning på forbrugerområdet have stærkere håndhævelseskompetencer. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

Den Danske Landinspektørforening og Praktiserende Landinspektørers Forening anfører, at landinspektørernes ydelser inden for ejendomsdannelsen i Danmark er offentlig myndighedsudøvelse i henhold til EF-traktatens artikel 45, og derfor skal fremgå i lovbemærkningerne afsnit 5.2 over områder, som ikke er omfattet af lovforslaget. Ingeniørforeningen opfordrer, til at de ydelser, der ikke er omfattet af lovforslaget, gen-

nemgås og, hvis relevant, at opdatere lovens undtagelser. Som eksempel på et område, som der umiddelbart ønskes dialog om i denne sammenhæng, er dele af Landinspektørernes arbejdsområder indenfor ejendomsdannelsen.

Kommentar: Lovforslaget finder, ligesom servicedirektivet, ikke anvendelse på offentlig myndighedsudøvelse, jf. EF-traktatens artikel 45. Der er tale om myndighedsudøvelse i de tilfælde, hvor udøvelsen er formelt overført til et organ, således at organet kan træffe bindende beslutninger om regler for tjenesteydelsen som sådan. EF-domstolen tillægger artikel 45 et snævert anvendelsesområde. Det betyder bl.a., at undtagelsen kun dækker specifikke tjenesteydelser, som i sig selv er direkte og specifikt knyttet til udøvelsen af offentlig myndighed, og ikke hele erhverv. Landinspektører udfører en række forskellige ydelser, og det vurderes, at kun afholdelse af skelforretning, jf. kapitel 5 i udstykningsloven, kan anses for at være offentlig myndighedsudøvelse. Landinspektørers ydelser, der måtte være offentlig myndighedsudøvelse, er ikke omfattet af lovforslaget, men selve erhvervet vil stadig være omfattet af lovforslaget. Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

DI mener, at det bør specificeres, at lovforslaget også gælder for danske tjenesteydere, der ønsker at levere over grænserne til andre lande.

Kommentar: Lovforslaget kan som udgangspunkt kun regulere tjenesteydere, der agerer indenfor dansk jurisdiktion. Tjenesteydere, der agerer i andre medlemslande er underlagt de nationale regler i den pågældende medlemsstat. Det er således ikke muligt at lovforslaget kan omfatte tjenesteydere der levere en tjenesteydelse i et anden medlemsstat. Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling foreslår, at dele af direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer bør nævnes specifikt under undtagelserne til lovforslagets anvendelsesområde.

Kommentar: Det er korrekt, at dele af direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer ikke berøres af lovforslaget, samt at der gælder et forrangsprincip for anden fællesskabslovgivning. Princippet betyder i denne sammenhæng, at hvis en bestemmelse i servicedirektivet strider mod en bestemmelse i en anden fællesskabsretsakt om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af tjenesteydelser inden for særlige områder eller særlige erhverv, har bestemmelsen i den anden fællesskabsretsakt forrang. Således vil også nationale bestemmelser, der har baggrund i en anden fællesskabsretsakt, have forrang for lovforslaget i tilfælde af konflikt. På baggrund af høringssvaret er forrangsprincippet specificeret i undtagelserne.

Psykolognævnet finder det uklart, om psykologer er omfattet af lovforslaget, idet psykologers virksomhed omfatter både virksomhed inden for

sundhedsvæsenet og ikke-sundhedsfaglig virksomhed. Det bemærkes, at Velfærdsministeriet, i § 4 i bekendtgørelse nr. 1317 af 26. november 2007 om anerkendelse af psykologers erhvervsmæssige kvalifikationer, allerede har reguleret, hvilke oplysninger tjenesteyderen skal give tjenestemodtageren.

***Kommentar:** Psykologers tjenesteydelser inden for sundhedsvæsenet er undtaget lovforslagets anvendelsesområde, idet sundhedsydelse er undtaget lovforslaget. Psykologers ikke-sundhedsfaglige virksomhed, fx erhvervspsykologiske undersøgelser og organisationsudvikling etc., er omvendt omfattet af lovforslaget. Det er præciseret i lovbemærkningerne, at psykologers tjenesteydelser inden for sundhedsvæsenet er undtaget lovforslagets anvendelsesområde.*

3.2. Oplysningspligt for tjenesteydere

Advokatrådet foreslår præcisering af begrebet ”leverer tjenesteydelser af forskellig art” (§ 4, stk. 1, nr. 1) og ”samarbejde” (§ 4, stk. 1, nr. 2). Der henvises endvidere til, at ordlyden i § 5 (ny § 3, stk. 2, og § 4, stk. 3) om, at oplysningerne i §§ 3 og 4 skal gives i god tid, stemmer dårligt overens med § 4, hvoraf det fremgår, at tjenesteyderen kun skal give oplysningen efter anmodning fra tjenestemodtageren. Tilsvarende synes bemærkningerne til § 5 (ny § 3, stk. 2, og § 4, stk. 3) at forudsætte, at de nævnte oplysninger gives af egen drift.

Danske Advokater foreslår, at det præciseres i § 5 (ny § 4, stk. 3) og tilhørende bemærkninger, at oplysningerne i § 4 alene skal gives efter anmodning fra tjenestemodtageren.

***Kommentar:** §§ 3, 4 og 5 (ny §§ 3 og 4) skal gennemføre servicedirektivets artikel 22, stk. 1, a), stk. 2, stk. 3, c), og stk. 4. Det er korrekt, at der er en uoverensstemmelse mellem artikel 22, stk. 4 og artikel 22 stk. 3, c). Artikel 22 stk. 4 forpligter medlemslandene til at påse, at samtlige oplysninger gives i god tid. Dette modsiges umiddelbart af artikel 22, stk. 3, c), hvoraf det fremgår, at visse oplysninger kun skal gives efter anmodning fra tjenesteyderen. Sammenhængen mellem bestemmelserne er præciseret i lovbemærkningerne, således at det fremgår, at § 5 om, at oplysningerne i § 4 skal gives i god tid, er at betragte som det tidspunkt, hvor tjenestemodtageren har bedt om oplysningerne.*

Dansk Ejendomsmæglerforening mener ikke at det tydeligt fremgår af lovens § 3 eller bemærkningerne hertil, hvad der menes med ”retlige status og retlige form”.

***Kommentar:** I følge servicedirektivets artikel 22, stk. 1, litra a, skal tjenesteyderen oplyse om retlig status og retlig form. Retlig status, hvorved der menes virksomhedens form, omfatter imidlertid begrebet retlig form. Lovteksten er derfor ændret således, at det fremgår, at tjenesteyderen skal oplyse om virksomhedens form. Ved virksomhedens form*

forstås den juridiske konstruktion, som tjenesteyderen driver sin virksomhed under, eksempelvis aktieselskab, anpartsselskab, interessentskab, selskab med begrænset ansvar, enkeltmandsvirksomhed etc. Lovteksten og bemærkningerne er præciseret med de nævnte eksempler på, hvad der menes med virksomhedens form.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervs Regulering vurderer, at oplysningspligten ikke forventes at udgøre en særskilt administrativ byrde, idet det alligevel er kutyme at give disse oplysninger i forbindelse med kontaktoplysninger.

Håndværksrådet opfordrer regeringen til at sikre, at overholdelsen af især oplysningspligter ikke bliver unødvendigt byrdefuldt og sinker eller helt umuliggør udførelse af arbejdsopgaver, navnlig i forbindelse med indgåelse af aftaler om udførelse af mindre reparationsopgaver, hvor der ofte ikke indgår en forudgående tilbudsgivning eller forhandling. Manglende overholdelse af oplysningspligterne bør ikke medføre sanktioner i form af ugyldighed eller straf.

Tekniq mener, det kan blive vanskeligt at give oplysningerne i god tid i en række situationer inden for bygge- og anlægsområdet, fordi eventuelle underentreprenører tit ikke vil være valgt på det tidspunkt, hvor kontrakten med bygherren indgås.

Kommentar: I servicedirektivet skelnes der ikke mellem, hvorvidt der er tale om udførelse af større eller mindre reparationsopgaver. Denne sondring indgår derfor ikke i den danske implementering af servicedirektivet. Servicedirektivets artikel 27, stk. 2, forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteyderne til at bevise, at oplysningspligterne er opfyldt, hvorfor oplysningspligterne foreslås straffepålagt. Hvis der i lovforslaget blev skelnet mellem større og mindre opgaver, ville direktivet ikke blive korrekt implementeret, hvilket på et senere tidspunkt kunne give anledning til kritik fra Europa-Kommissionen og i sidste ende kunne føre til en sag mod Danmark ved EF-domstolen. I de tilfælde hvor oplysningerne ikke foreligger på det tidspunkt, hvor fx en kontrakt med en bygherre indgås, vil der ikke være tale om en overtrædelse af lovforslagets oplysningspligter, da oplysningerne i sagens natur ikke kan afgives i god tid. Dette er præciseret i lov-bemærkningerne. Endvidere er det præciseret i straffebestemmelserne, at en tjenesteyder ikke kan straffes for ikke at have givet oplysningerne i god tid

3.3. Rettigheder for tjenestemodtagere

FTF støtter, at tjenestemodtagere ikke diskrimineres på grund af nationalitet.

Kommentar: Ifølge lovforslaget må tjenestemodtagere ikke diskrimineres på grund af nationalitet, vedtægtsmæssige hjemsted eller opholdssted. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

3.4. Anerkendelse af dokumenter udstedt i andre medlemslande

Advokatrådet stiller spørgsmålstegn ved, om lovforslagets § 9 (ny § 8) er tilstrækkelig til at gennemføre servicedirektivets artikel 23. Det fremgår af artikel 23, at der kun kan stilles krav om en supplerende garanti, hvis der er tale om delvis ækvivalens. Det betyder at der kun kan stilles krav en supplerende garanti, hvis en konkret forsikringspolice kun delvist matcher et givent lovkrav om forsikring.

Kommentar: Ifølge lovforslagets § 8 skal en attest om fx forsikring udstedt i et andet EU/EØS-land anses som tilstrækkelig dokumentation for opfyldelsen af et eventuelt krav til tjenesteyderen om forsikring. Dette er i overensstemmelse med artikel 23, stk. 2, i servicedirektivet. Det fremgår endvidere af lovbemærkningerne, at der kun kan kræves supplerende dækning og garanti, hvis der er tale om delvis ækvivalens, dvs. hvis der ikke er tale om tilstrækkelig forsikringsdækning. Det vurderes dermed, at artikel 23 samlet gennemføres korrekt, hvorfor ordlyden i lovforslaget ikke er ændret.

3.5. Etableringsfrihed for tjenesteydere

Advokatrådet stiller spørgsmålstegn ved lovens bemærkninger om, at det altid kræves, at en tjenesteyder skal være integreret i dansk økonomi og har erhvervet en kundekreds i Danmark med udgangspunkt i et stabilt etableret forretningssted for at kunne determinere, om en tjenesteyder reelt er etableret i Danmark.

Kommentar: Lovbemærkningerne om definitionen af etablering afspejler EF-domstolens praksis. I lovbemærkningerne er "altid" erstattet med "som udgangspunkt" for at tage højde for eventuelle tilfælde, hvor en tjenesteyder måtte være etableret i Danmark uden at være integreret i dansk økonomi og har erhvervet en kundekreds i Danmark med udgangspunkt i et stabilt etableret forretningssted.

Dansk Erhverv støtter målet om et mere velfungerende indre marked for tjenesteydelser og ser frem til, at det på lang sigt vil blive lettere for virksomheder at levere tjenesteydelser i Danmark med udgangspunkt i lovforslagets § 10 (ny § 9) om etablering. Der opfordres til klar og tydelig information om de nye muligheder og ændrede regler, som gennemførelsen af servicedirektivet lægger op til. Endvidere mener Dansk Erhverv ikke, at definitionerne af etablering og midlertidig levering er tilstrækkelig klar og vil opfordre til at få udarbejdet en vejledning med konkrete eksempler.

Kommentar: *Vurderingen af om en tjenesteyder er etableret eller ej må ifølge EF-domstolens praksis foretages fra sag til sag, da der ikke foreligger en officiel definition. Lovbemærkningerne indeholder derfor en række eksempler på de kriterier, som bør indgå i vurderingen, og som afspejler de kriterier, EF-domstolen har lagt til grund for at vurdere, om en tjenesteyder er etableret eller ej. Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

DI foreslår, at det præciseres, at etableringsfriheden gælder for tjenesteydere etableret i andre EU/EØS-lande.

Kommentar: *Det fremgår af bestemmelsen i § 9, at der er i Danmark er etableringsfrihed for tjenesteydere. Begrebet tjenesteydere er uddybet i indledningsvist i lovforslagets § 1, stk. 1, og § 2, nr. 2. Det fremgår klart, at lovforslaget netop finder anvendelse på tjenesteydere, der er statsborgere eller etableret i et EU/EØS-land, og som ønsker at etablere sig eller allerede er etableret i Danmark, hvorfor præciseringen vurderes unødvendig. Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

3.6. Midlertidig levering af tjenesteydelser

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration foreslår at tilpasse lovbemærkningerne til § 13 (ny § 12), nr. 9 og 10, på baggrund af Schweiz's indtrædelse i Schengensamarbejdet pr. 12. december 2008. Det foreslås også, at der som eksempel på undtagelserne fra servicedirektivets princip om fri udveksling af tjenesteydelser også nævnes medlemslandenes ret til at kræve, at statsborgere fra tredjelande skal være i besiddelse af et visum eller en opholdstilladelse samt muligheden for at forpligte tredjelandstatsborgere til at melde sig til de kompetente myndigheder.

Kommentar: *Forslagene er i overensstemmelse med servicedirektivet, da artikel 16 ifølge servicedirektivet ikke finder anvendelse på krav om visum eller opholdstilladelse for statsborgere fra tredjelande. For at bidrage til en øget klarhed over lovforslagets rækkevidde og anvendelsesområde er lovbemærkningerne tilpasset, så de er opdateret i forhold til Schweiz's indtrædelse i Schengensamarbejdet.*

Advokatrådet mener, at referencen i bemærkningerne til § 13 (ny § 12), nr. 4, til direktiv nr. 77/249/EØF om advokaters fri udveksling af tjenesteydelser bør gøres fuldstændig ved at tilføje i bemærkningerne, hvad der gælder for anden advokatvirksomhed, som advokaten måtte udøve. Advokatrådet mener endvidere, at eksemplificeringen af § 13 (ny § 12), nr. 6, i bemærkningerne er misvisende, idet advokater i Danmark ikke har eneret på juridisk rådgivning.

Kommentar: *Undtagelsen i § 12, nr. 4, sikrer, at direktivet om advokaters fri udveksling af tjenesteydelser fortsat finder anvendelse fuldt ud.*

Det betyder, at § 11 om midlertidig udveksling af tjenesteydelser kun finder anvendelse på advokater på områder, der ikke er omfattet af det nævnte direktiv. For anden advokatvirksomhed gælder lovforslagets § 11 om midlertidig udveksling af tjenesteydelser, i det omfang denne anden advokatvirksomhed ikke er omfattet af anden fællesskabslovgivning (forrangsprincippet). Lovbemærkningerne til § 12, nr. 4, er uddybet, således at det fremgår, at § 11 finder anvendelse på advokater på områder, der ikke er omfattet af direktiv nr. 77/249/EØF, i det omfang denne anden advokatvirksomhed ikke er underlagt krav, som stammer fra anden fællesskabslovgivning. Endvidere er forklaringen til § 12, nr. 6, tilrettet, således at det ikke fremgår, at advokater har eneret på juridisk bistand i Danmark generelt.

Forbrugerombudsmanden pointerer, at servicedirektivets ordlyd ikke er fuldstændig klart i forhold til, hvilket lands regler der skal overholdes, samt hvilket lands myndigheder der skal føre tilsyn, når tjenesteydere midlertidigt leverer tjenesteydelser i et andet medlemsland. Det pointeres, at oprindelseslandsprincippet blev fjernet fra servicedirektivet, inden det blev vedtaget. Derfor skal tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, men midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, bl.a. overholde markedsføringsloven og vil i den forbindelse være underlagt Forbrugerombudsmandens tilsyn. Lovens bemærkninger om dette forhold kan med fordel præciseres.

Kommentar: *Forbrugerombudsmandens vurdering er i overensstemmelse med servicedirektivet og lovforslaget, som ikke indeholder et oprindelseslandsprincip, hvorfor forslaget om at præcisere lovbemærkningerne således kan imødekommes. Oprindelseslandsprincippet indgik i Europa-Kommissionens oprindelige forslag til servicedirektiv, men blev som led i Europa-Parlamentets politiske kompromis erstattet af artikel 16 i servicedirektivet om midlertidig udveksling af tjenesteydelser. Lovbemærkningerne er tilrettet således, at det fremgår, at tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, men midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, bl.a. skal overholde markedsføringsloven og i den forbindelse er underlagt Forbrugerombudsmandens tilsyn.*

KODA og Samrådet for Ophavsret vurderer, at rettighedsområdet ikke er omfattet af § 12 (ny § 11) om midlertidig levering af tjenesteydelser, jf. § 13 (ny § 12), nr. 11. Gramex henviser til Samrådet for Ophavsrets høringssvar.

Kommentar: *Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

DI ønsker, at udtrykket ”midlertidig levering” i § 12 (ny § 11) erstattes af ordlyden fra servicedirektivets artikel 16, dvs. ”fri udveksling af tjenesteydelser” for at understrege retten til at udveksle tjenesteydelser på tværs af grænserne frem for den midlertidige karakter.

Kommentar: Ordlyden i lovforslaget er på dette punkt ændret i forhold til servicedirektivet for at gøre det klart, særligt for brugere uden kendskab til EU-retten, at § 11 giver tjenesteydere ret til at levere tjenesteydelser i Danmark midlertidigt uden at etablere virksomhed i Danmark. Der er ingen materiel forskel på de to begreber. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

FTF og AC ønsker at få tilføjet forbrugerbeskyttelse som et af de tvingende almene hensyn, som kan begrunde krav til tjenesteydere, der midlertidigt leverer tjenesteydelser.

Kommentar: Ønsket kan ikke imødekommes, da lovforslagets § 11 skal afspejle servicedirektivets artikel 16, hvor forbrugerbeskyttelse ikke er nævnt som muligt tvingende alment hensyn. Imødekommelse af forslaget vil være i strid med servicedirektivet, idet det i artikel 16 i servicedirektivet fremgår, at medlemslandene kun kan fastsætte krav for adgang til og udøvelse af tjenesteydelsesvirksomhed, der er ikke-diskriminerende, proportionale og begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, beskyttelse af befolkningens sundhed eller miljøet. Kriterierne er kumulative og udtømmende. Det medfører, at medlemsstaterne ikke kan påberåbe sig andre tvingende almene hensyn, herunder hensynet til forbrugerbeskyttelsen, for at håndhæve nationale særkrav overfor tjenesteydere på midlertidig basis. Høringssvarene har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

3.7. Administrativt samarbejde med myndigheder i de andre EU-lande

Dansk Erhverv støtter, at der etableres et effektivt samarbejde mellem myndighederne i EU/EØS for på den måde at skabe tillid til et indre marked for tjenesteydelser.

DI peger på nødvendigheden af at etablere systemet for elektronisk informationsudveksling på et ensartet grundlag. Endvidere er DI bekymret for, om udvekslingen i sig selv kan medføre barrierer pga. uklarhed om medlemslandenes gensidige anerkendelse af dokumentation.

Kommentar: Europa-Kommissionens Informationssystem for det Indre Marked (IMI) er allerede udviklet og vil fungere på samme måde i alle medlemslande. I 2009 vil systemet blive testet for en række erhverv omfattet af servicedirektivet. Systemet fungerer allerede for så vidt angår informationsudveksling i forhold til direktivet om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Med hensyn til anerkendelse af dokumentation forventes det, at det på baggrund af de indkomne erfaringer vil blive vurderet, om det er nødvendigt med yderligere initiativer. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

LO finder det afgørende, at skattemyndighederne bliver en central del af det administrative samarbejde for at kunne begrænse antallet af udenlandske virksomheder, som unddrager den danske stat for eksempelvis moms.

Kommentar: Servicedirektivet og lovforslaget finder ikke anvendelse på skatte- og afgiftsområdet, hvorfor lovforslaget ikke forpligter de danske skattemyndigheder til at indgå i det administrative samarbejde, som følger af servicedirektivet. På nuværende tidspunkt vil det ikke være teknisk muligt at registrere skattemyndigheder i det elektroniske system, der skal understøtte det administrative samarbejde. Høringssvarene har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

3.8. Indrapportering til Europa-Kommissionen af nye regler om tjenesteydere

Der er ikke modtaget bemærkninger til denne del af lovforslaget.

3.9. Oprettelse af en elektronisk kvikskranke for tjenesteydere

Advokatrådet er usikkert på, om der vil blive fastsat én fælles tidsfrist for sagsbehandlingen ved kvikskranken og finder, at det ikke er hensigtsmæssigt, at der ikke skelnes mellem nationale og internationale anliggender, således at en dansk jurist vil kunne rette henvendelse til kvikskranken for at opnå beskikkelse.

Kommentar: Der fastsættes ikke én fælles tidsfrist for samtlige, omfattede tilladelsesordninger, da disse i sagens natur bliver administreret på ofte meget forskellige måder. Det er op til hver kompetent myndighed selv at fastsætte en passende tidsfrist for hver enkelt tilladelsesordning, og dermed tage højde for hvor komplekse ansøgningsprocedurerne normalt er for et givent erhverv. Der skelnes ikke mellem nationale og internationale anliggender, hvorfor en dansk tjenesteyder også vil kunne gøre brug af den danske kvikskranke. Kvikskranken vil herefter videreformidle henvendelsen til rette myndighed. Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Håndværksrådet opfordrer regeringen til at sikre, at kvikskranken tilføres tilstrækkelige ressourcer, så den har mulighed for at yde assistance til danske virksomheder, der ønsker at komme til udlandet. Dette er nødvendigt, da ikke alle udenlandske kvikskranke vil yde assistance på andre sprog end det nationale, hvilket for mange virksomheder vil gøre det umuligt at anvende andre landes kvikskranke.

Kommentar: Der er afsat 8 mio. kr. til udvikling og indledende drift af kvikskranken fra 2008-2010. Midlerne er finansieret via regeringens handlingsplan for en offensiv global markedsføring af Danmark. Fra 2011 og frem er der budgetteret med 3 mio. kr. årligt til den videre drift og udvikling af kvikskranken, herunder opdatering og udbygning af por-

talen og sekretariatsbetjening af kvikskranken og det elektroniske system, IMI. Finansiering fra 2011 og frem udestår på nuværende tidspunkt. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

KL vil ikke bekræfte, at lovforslaget vil være udgiftsneutralt for kommunerne uden en positivliste over tjenesteydelser omfattet af lovforslaget i forhold til kvikskranken.

Kommentar: *Den gennemførte gennemgang af danske tilladelsesordninger omfattet af servicedirektivet har i overvejende grad afdækket statslige ordninger, som vil blive omfattet af kvikskranken. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at fremlægge en samlet oversigt over de lovgivningsmæssige konsekvenser, herunder den af servicedirektivet påkrævede gennemgang af lovgivning, fordi gennemgangen ikke er endeligt afsluttet for alle involverede myndigheder. Høringssvaret har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

LO, CO-industri og Dansk Metal ønsker, at kvikskranken også kommer til at give oplysninger om landsdækkende kollektive aftaler i de forskellige brancher. LO finder endvidere, at det er afgørende, at kvikskranken oplyser om, at man som udenlandsk tjenesteyder i Danmark skal være opført i Registret over Udenlandske Tjenesteydere i Danmark (RUT), og at dette før fremgå af bemærkningerne til loven.

Kommentar: *Arbejdsretlige regler, dvs. arbejdsmarkedsområdet, er undtaget fra servicedirektivet og lovforslaget. RUT er tilknyttet til www.Virk.dk, hvilket også er planen for kvikskranken. Hvordan kvikskranken, www.Virk.dk og RUT i praksis skal tilknyttes hinanden elektronisk er endnu ikke afklaret. Der vil blive taget nærmere stilling til forslaget, når hjemmelen til oprettelse af en kvikskranke skal udmøntes i en bekendtgørelse.*

Dansk Erhverv ser frem til oprettelsen af kvikskranken, og til at tjenesteydere - på andet sprog end kun dansk - får muligheden for at udfylde og elektronisk indsende ansøgninger til kvikskranken, som herefter vil videreformidle til rette myndighed. Der opfordres til koordination med lignende kvikskranke.

DI mener, at det er utilstrækkeligt, at § 16 alene nævner bemyndigelsen til at oprette en kvikskranke, og at lovforslaget bør nævne, hvad kvikskranken er, hvem den henvender sig til, hvad den kan benyttes til etc. Informationerne bør som et minimum kunne findes under § 2 (definitioner).

Kommentar: *Der henvises til lovbemærkningerne for så vidt angår information om kvikskranken. En fremtidig bekendtgørelse udstedt med udgangspunkt i hjemmelen i § 16 vil også indeholde mere detaljeret information om kvikskrankens funktion. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

3.10. Bemærkninger til andre dele af loven

DI støtter indsatsen for at skabe bedre rammer for servicesektoren og sikre øget handel over grænserne, herunder servicedirektivet og dets gennemførelse. DI beklager dog, at servicedirektivet undtager flere sektorer, og dermed begrænser den fulde effekt af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. DI beklager endvidere, at lovforslaget og forslaget om en ændringslov for Økonomi- og Erhvervsministeriets område ikke samlet giver den tilstrækkelige gennemsigtighed, der er nødvendig for at vurdere gennemførelsen af servicedirektivet, navnlig fordi det ikke er oplyst, hvilke love og administrative bestemmelser der berøres for de øvrige ministerier. Der opfordres til at give et samlet billede af, hvilke autorisationsordninger og krav der bevares, og hvilke der ophæves, inklusive ministeriernes begrundelser herfor. DI vil inden revisionsperiodens ophør den 28. december 2011 vurdere, om en sektorbaseret europæisk lovgivning kan styrke den frie bevægelighed yderligere.

DI mener endvidere, at der også bør henvises til markedsføringsloven under § 4 i lovbemærkningerne af hensyn til brugervenlighed, ligesom under § 3.

***Kommentar:** Det har ikke været muligt at fremlægge en samlet oversigt over de lovgivningsmæssige konsekvenser, herunder den af servicedirektivet påkrævede analyse af lovgivning, fordi analysen ikke er endeligt afsluttet for alle involverede myndigheder.*

Oplysningspligterne i §§ 3 og 4 supplerer informationskravene i markedsføringsloven. Lovbemærkningerne til oplysningspligterne er rettet til så, der klart henvises til markedsføringsloven.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervs Regulering CKR er overvejende enig i vurderingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser, som anført i lovbemærkningerne.

***Kommentar:** Hørings svaret har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.*

4. Andet

Lovforslaget har været i høring hos følgende ministerier og organisationer mv.:

3F, Advokatsamfundet, Akademikernes Centraladministration, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Arbejdsmiljøinstituttet, Arbejdstilsynet, Banedanmark, BAT-kartellet, Beskæftigelsesministeriet, BFID, Bibliotekarforbundet, Biblioteksstyrelsen, Boligselskabernes Landsforening, Brancheforeningen for dykkermateriel, Branchefor-

eningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler, Bryggeriforeningen, BUPL, Byggefagenes Kooperativ Landssammenslutning, Byggeriets Arbejdsgivere, Børsmæglerforeningen, CIRIUS, CO-Industri, Copenhagen Business School, DAKOFA, DANAK, Danbor Service A/S, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Lærerforening, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Detail, Danske Advokater, Danske Andelsselskaber, Danske Ark, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Bandagister, Danske Bioanalytikere, Danske Busvognmænd, Danske Fysioterapeuter, Danske Entreprenører, Dansk Ejendomsmæglerforening, Danske Kloakmestre, Dansk Eksportforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheformening, Danske Patentagenters Forening, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheformening, Dansk Erhverv, Danske Spil, Danske Speditører, Dansk Forening for Industriens Patents- og Varemærkespecialister, Dansk Gasteknisk Center A/S, Dansk Industri, Dansk Magisterforening, Danske Maritime, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Navigatørforening, Dansk Optikerforening, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening, Danske Regioner, Dansk Sportsdykkerforbund, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Sø- og Restaurationsforening, Dansk Tandlægeforening, Dansk Textil Union, Dansk Translatørforbund, Dansk Transport og Logistik, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Dansk Varefakta Nævn, DELTA, Den alm. danske lægeforening, Den Danske Dyr lægeforening, Den Danske Landinspektørforening, De Samvirkende Købmænd, Det Kommunale Kartel, Det Tekniske Sikkerhedsråd, Det Økologiske Råd, DI Handel, Dispatchørerne, Direktoratet for Fødevare-Erhverv, Dispatchørkommissionen, DJØF, Domstolsstyrelsen, DONG, DSB, DS Håndværk og Industri, Dykkercentret, Dykkerfirmaernes brancheforening, Elektricitetsrådet, ELFO – Elinstallatørernes Landsforening, EnergiMidt, Energinet, Ergoterapeutforeningen, Energistyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, FAFGE – Elbranchens Leverandørforening, FDB, Finansforbundet, Finansministeriet, Finansrådet, Finanstilsynet, FOA, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerstyrelsen, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte, Forbundet Kommunikation og sprog, FORCE, Foreningen af kliniske Diætister, Foreningen af radiografer i Danmark, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af rådgivende ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af vandværker i Danmark, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, Forsikring og Pension, Forskningsstyrelsen, Forsvarsministeriet, FTF, Færdselsstyrelsen, Færøernes Landsstyrelse, Fødevaredirektoratet, Fødevarestyrelsen, Godkendt teknologisk service, Gymnasieskolens Lærerforening, Gramex, Grønlands Hjemmestyre, Handelshøjskolen Århus Universitet, HK Handel, HNG I/S, HORESTA, HS, Håndværksrådet, IDA, Ingeniørforeningen i Danmark, IT Brancheformening, ITEK, IT- og Telestyrelsen, Justitsministeriet, Kamstrup A/S, Kirkeministeriet, KODA, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kulturarvstyrelsen, Københavns Energi, Københavns Fondsbørs, Klima- og Energi ministeriet, Kommunernes Landsforening, Konkurrencestyrelsen, Koope-

rationen, Kulturministeriet, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, Landsforeningen af Kliniske Tandteknikere, Landsforeningen af statsautoriserede fodterapeuter, Ledernes Hovedorganisation, LEGO, Lekon, LO, Lægemiddelindustriforeningen, Lægemiddelindustriforeningen, Lægemiddelstyrelsen, Marinarkæologisk Center, Maskinmestrenes Forening, MEGROS, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Oliebranchens Fælles Repræsentation, Parallelimportørforeningen af lægemidler, Patent- og Varemærkestyrelsen, PM-Diving A/S, Psykologforeningen, Psykolognævnet, Realkreditrådet, Rigspolitiet, Samrådet for Ophavsret, Sammenslutningen af Danske Småøer, Sikkerhedsstyrelsen, SKAT, Skatteministeriet, Statens Byggeforskningsinstitut, Statens Luftfartsvæsen, Statens og Kommunernes Indkøbsservice, Statsministeriet, Søfartsstyrelsen, Søværnet, Teknisk Landsforbund, Teknologisk Institut, TEQNIK, Transportministeriet, Trafikstyrelsen for jernbane og færger, Translatørforeningen, Translatørkommissionen, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Velfærdsministeriet, Veltek, Videnskabsministeriet, Visit Denmark, Værdipapircentralen.

Følgende parter har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget:

Arbejdstilsynet, Bryggeriforeningen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Detail, Dansk Energi, Finansministeriet, Finanstilsynet, Finansrådet, FødevarerErhverv, Fødevareministeriet, It- og Telestyrelsen, Konkurrencestyrelsen, Kulturarvstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Miljøministeriet, Patent- og Varemærkestyrelsen, Realkreditrådet, Registrerede Revisorer FRR, Sikkerhedsstyrelsen, Trafikstyrelsen.